

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

**НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ
ЯК ЧИННИК УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 19

Харків
2020

УДК [378.147:001.89] – 057.875
ББК 74.580.268
Н 34

Редакційна колегія:

О.А. Жерновнікова, доктор педагогічних наук, професор;
Н.В. Олефіренко, доктор педагогічних наук, професор;
Н.О. Пономарьова, доктор педагогічних наук, професор;
В.М. Андрієвська, доктор педагогічних наук, доцент.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(Протокол № ____ від _____ 2020 р.)*

Н 34 **Науково-дослідна** робота студентів як чинник
удосконалення професійної підготовки майбутнього
вчителя: зб. наук. пр./редкол.: Л.І.Білоусова та ін. Х., 2020.
Вип.19. 133 с.: іл.
ISBN 978-617-7188-30-7

Збірник наукових праць викладачів, аспірантів та студентів фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г.С.Сковороди містить результати дослідження з актуальних проблем організації науково-дослідної роботи майбутніх учителів дисциплін природничо-математичного напрямку. Розглядаються шляхи і напрями організації науково-дослідної роботи студентів та актуальні питання їх професійної підготовки.

Розраховано на наукових і практичних працівників, викладачів вищої школи, магістрантів та студентів закладів вищої освіти.

УДК [378.147:001.89] – 057.875
ББК 74.580.268

ISBN 978-617-7188-30-7

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2020

ЗМІСТ

Андрієвська В.М., Коротецька М.Ю. Особливості впровадження змішаного навчання в освітній процес основної школи.....	4
Беліков І.О., Голованов М.В. Використання циклічності на уроках фізичної культури в середній школі.....	9
Бобонець Т.О. Сутність та види метапредметних умінь й підходи до їх формування у процесі навчання молодших школярів.....	14
Висоцька Н.Ю., Сіра І.Т. Шляхи та засоби формування історичного компонента у навчанні історії математики педагогічного закладу освіти	21
Гагатік Н.О., Масич В.В. Інтерактивні методи на заняттях з фізики.....	26
Греков М.О., Олефіренко Н.В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у трудовому навчанні	31
Денисова Г.Ю. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні школярів з особливими потребами	37
Задворнов Д.О., Остапенко Л.П. Розробка інтерактивних плакатів для уроків з інформатики для учнів 5 класу.....	41
Капустинська Т.Ф. Організація науково-дослідної діяльності старшокласників на уроках фізики	47
Колгатіна Л.С., Майстрюк І.С. Реалізація комп'ютерної підтримки для розв'язання комбінаторних задач на уроках інформатики	52
Колгатіна Л.С., Першина О.В. Огляд графічних редакторів для створення 3D об'єктів	61
Комар Б.В. Переваги та недоліки використання мобільних додатків в сучасній освіті	67
Кримсалюк Р.Ю., Масич В.В. Удосконалення процесу вивчення фізики в закладі середньої освіти шляхом використання тестових та ігрових технологій	71
Мосляков Я.В., Овчарова А.О., Остапенко Л.П. Проблеми навчання учнів основ створенню мобільних додатків в сучасному шкільному курсі інформатики.....	74

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИКИ

Н.О. Гагатік, В.В. Масич

Динаміка сучасного життя суттєво впливає на становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження в світовий освітній простір.

Цей процес супроводжується різноманітними змінами в навчально-виховному процесі. Особлива увага при вивченні фізики в закладах освіти, приділяється способам передачі знань з використанням інтерактивних методів. Ці методи, можна назвати -методами інноваційного розвитку пізнавальної діяльності здобувачів, зокрема, на заняттях з вивчення фізики. Треба відзначити, що сучасний здобувач, який навчається фізиці в закладі освіти за пропонованою навчальним закладом освітньою програмою, схильний до досить активної взаємодії з викладачем у ході заняття. Використання на заняттях з фізики методів інтерактивного навчання дозволяє повністю заволодіти увагою здобувачів, підтримувати живе спілкування й інтерес до будь-якої досліджуваної теми з фізики, залучити в процес навчання фізики всіх здобувачів, розширити інформаційну базу фізичного заняття, підвищити рівень доступності навчальної інформації за темами з фізики, збільшити ступінь індивідуального підходу до здобувача.

При використанні інтерактивних методів навчання на заняттях фізики в закладах освіти відзначається, що здобувачі проявляють найбільш високу активність та прагнуть повніше задовольнити свої інтереси до розуміння фізики та її значення у житті, прояснити незрозумілості, дозволити сумнів в ході сприйняття вивченого матеріалу. Здобувачі високо оцінюють заняття, яке залишає після себе різноманітні форми-наслідки — комунікативні, пізнавальні, стимулюючі та мають бажанням поділитися пізнаним з іншими. І все це є результатом застосування інтерактивного метода на занятті. Для здобувачів, є характерним, бажання поговорити про матеріали заняття з фізики після його закінчення з викладачем, поспілкуватися з ним на теми які їх зацікавили в ході заняття з використанням інтерактивних методів [1, 3, 4].

Таким чином, взаємодія здобувачів та викладачів — характерна і бажана особливість пізнавальної діяльності, що відображає позицію здобувача, з одного боку, майстерність і професіоналізм викладача — з іншого. Якщо в процесі навчання фізики в закладі освіти,

використовувати інтерактивні методи, то підвищиться ефективність заняття, а це дозволить досягти гарних результатів в розумінні фізики і призведе до підвищення інтелектуальних та професійних якостей здобувача.

Отже, що ж таке інтерактивні методи? Інтерактивне («Inter» – взаємний, «act» – діяти) означає взаємодіяти, знаходиться у режимі бесіди, діалогу з ким-небудь. Інтерактивні методи орієнтовані на широкі взаємодії здобувачів не тільки з викладачем, але й один з одним і на домінування активності здобувачів у процесі навчання. У такому навчанні неможлива пасивна роль здобувача, всі здобувачі повинні бути залученими в процес пізнання фізики. Спільна діяльність здобувачів у процесі освоєння навчального матеріалу з фізики означає, що кожний вносить свій індивідуальний внесок, йде обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. Усе це відбувається в атмосфері доброзичливості і взаємної підтримки, що дозволяє здобувачам не тільки отримувати нові знання, але й розвивати свої інтерактивні вміння. Особливо це важливо вміти в такій складній дисципліні, як фізика: вміння вислуховувати думку іншого, зважувати і оцінювати різні точки зору, брати участь у дискусії, приймати спільне рішення та інше [4].

Інтерактивні методи навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, при якій всі учасники взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії інших і свою власну поведінку, занурюються в реальну атмосферу ділового співробітництва з розв'язання проблеми [1].

Інтерактивні методи є неодмінною умовою для функціонування високоефективного навчання, основною метою якої є активне залучення кожного з здобувачів в освітній і дослідницький процеси [1].

Застосування інтерактивних методів у навчанні фізики збільшує наочність, спрощує сприйняття матеріалу, сприятливо впливає на мотивацію здобувачів до навчання і спільну ефективність освітнього процесу. Інтерактивні методи навчання при вивченні фізики, власної метою ставлять організацію комфортних умов навчання, при яких всі здобувачі активно взаємодіють між собою. Організація навчання з застосуванням інтерактивних методів при вивченні фізики, передбачає моделювання життєвих ситуацій, рішення питань на підставі аналізу обставин і ситуації, проникнення інформаційних потоків у свідомість,

що викликають його активну діяльність. Зрозуміло, що структура заняття з використанням інтерактивних методів при вивченні фізики, буде відрізнятися від структури звичайного заняття, так як в структура інтерактивного заняття включає в себе такі інтерактивні методи, що дозволяють зробити заняття з фізики незвичайним, більш цікавим.

Кожен з методів, за умов його правильного обрання, може найкраще забезпечити рівень засвоєння учнями певних елементів змісту (знань, умінь, ціннісних орієнтацій, досвіду творчої діяльності тощо) і має свою спрямованість на визначені результати навчання. Щоб правильно оцінювати метод, важливими є два моменти:

1) наявність у вчителя власного досвіду «переживання» методу в «ролі» учня під час професійного навчання;

2) виконання інструкції, щодо застосування методу, де, як правило, вказано і на спрямованість методу. Обираючи метод навчання, вчитель має чітко прогнозувати, який саме результат може бути гарантований за умови використання саме цього методу [2].

Інтерактивні методи навчання на заняттях з фізики сприяють встановленню емоційних контактів між здобувачами, привчають працювати в команді, знімають з них нервові навантаження, допомагаючи пережити почуття захищеності при розбіжності висунутих теорій, взаєморозуміння і почуття власної успішності. Інтерактивні методи навчання на заняттях з фізики, передбачають розвиток наукового спілкування, яке веде до спільного вирішення задач, важливих для кожного учасника освітнього процесу.

У традиційному навчанні викладач грає роль «фільтра», що пропускає через себе навчальну інформацію, в інтерактивному – роль помічника в роботі, активізуючи взаємонаправлені потоки інформації. Порівняно з традиційними, в інтерактивних методах навчання змінюється і взаємодія з викладачем. Активність викладача поступається місцем активності здобувача, завдання викладача – створити умови для їх ініціативи [4].

Головна ідея інтерактивних методів навчання на заняттях з фізики – активізація навчальної діяльності, через систему розвивального навчання, через співпрацю з викладачем, через різні стилі спілкування у колективі. Таким чином, інтерактивні методи можуть являти собою комплекс методів, які спрямовані не тільки на вирішення освітніх завдань, але і на формування життєвих якостей особистості, його вміння

спілкуватися, висловлювати свою думку, дорожити оцінкою опонента, тобто дозволяє формувати універсальні навчальні дії.

В інтерактивних методах здобувачі виступають повноправними учасниками, їх досвід важливий не менше, ніж досвід викладача, який не стільки дає не готові знання, скільки надихає здобувачів до самостійного пошуку.

Необхідно акцентувати увагу у ньому, що інтерактивний метод не можна перетворювати на засіб розважання учнів під час уроку. Створювана методом сприятлива психологічна атмосфера не може бути єдиним і достатнім результатом заняття. «Не можна приховати некомпетентність у змістовному й методичному плані, переповнюючи освітній процес різноманітними методами. Тільки відпрацьоване й обмірковане застосування методів у поєднанні з ґрунтовним знанням тем і забезпечує планомірний розвиток освітньої ситуації» [2].

З усього вище сказаного, ми можемо зробити висновок, що основною метою інтерактивних методів навчання є створення і організація такого навчального процесу, до якого будуть залучені, практично, всі здобувачі. Де кожен здобувач, при вивченні фізики на занятті з використанням інтерактивного метода, вносить свій індивідуальний внесок, де відбувається обмін ідеями і знаннями між здобувачами в умовах взаємопізнання і взаєморозуміння, де настала спільна діяльність, що дозволяє отримати не тільки нові знання, але і перехід цих знань на нові, більш високий рівень. Вивчення фізики на заняттях інтерактивними методами гарантують громадський професіоналізм і врахування позиції інших людей, партнерів по спілкуванню; вміння вислуховувати і входити в розмову; взяти участь у колективному обговоренні проблем; інтегруватися в категорію ровесників і засновувати продуктивна взаємодія і спільна робота з ровесниками і дорослими.

Застосування інтерактивних методів на заняттях з фізики передбачає організацію і розвиток спілкування, яке веде до взаєморозуміння взаємодії, до спільного вирішення загальних, але значимих для кожного учасника освітнього процесу завдань. Застосування інтерактивних методів на заняттях з фізики виключає домінування як одного виступаючого, так і однієї думки над іншими. В ході таких занять здобувачі вчаться критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації,

зважувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися, тощо. Для цього на заняттях організовуються індивідуальна, парна та групова робота, робота з документами та іншими джерелами інформації, використовуються творчі роботи.

Використання на заняттях з фізики методів інтерактивного навчання в закладах освіти дозволяє повністю заволодіти увагою здобувачів, підтримувати живе спілкування і інтерес до досліджуваної теми, залучити в процес навчання всіх здобувачів, розширити інформаційну базу заняття, підвищити рівень доступності навчальної інформації, збільшити ступінь індивідуального підходу до здобувачів.

Досвід здобувача, отриманий на заняттях фізики - це основний активатор навчального знання фізики.

У результаті оптимального використання різних інтерактивних методів навчання при вивченні фізики змінюються позиції викладача та здобувача у навчально-виховному процесі. Із носія готових знань викладач перетворюється в організатора пізнавальної діяльності здобувачів, а останні стають рівноправними суб'єктами в навчальному процесі. Водночас створюється та реалізується модель творчої особистості, яка не лише володіє навичками спілкування, розуміє фізичний процес та фізичні явища, а й вміє самостійно працювати над розвитком власного інтелекту, культури й моралі, виявляє свій науковий потенціал, що є основою успішного подальшого професійного становлення особистості.

Література:

1. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід роботи. Київ: А.П.Н., 2002. 136 с.
2. Пометун О. Інциклопедія інтерактивного навчання. Київ: А.П.Н., 2007. 141с.
3. Панина Т., Вавилова Л. Современные способы активизации обучения. Москва: ИЦ «Академия», 2008. 176 с.
4. Ягоднікова В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 80 с.
5. Активні та інтерактивні технології навчання [Текст] // Вихід століть. 2004. № 4. С. 48-74.